

Musikkens påvirkning på barns følelser

Hvordan kan musikk stimulere til barns bevissthet om egne følelser?

Av

Lene Tangsveen

Kandidatnr: 308

Bacheloroppgave BKBAC3900-1

Trondheim, April, 2021

Bacheloroppgaven er et selvstendig studentarbeid gjennomført ved Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning og er godkjent som en del av barnehagelærerutdanningen. Under utarbeidelse av oppgaven har studenten fått veiledning ved DMMH.

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Forord

Å skrive en bacheloroppgave har på mange måter vært en milepæl. Den symboliserer viktige verdier for meg som jeg har reflektert over som student, og samtidig er det et bevis på at mitt utdanningsløp har kommet til en ende. Nå venter fast jobb, og en ny vending i livet. Prosessen har vært lærerik, spennende og vemodig. Men det er ikke til å legge skjul på at det også har vært noen harde koder å knekke underveis.

Jeg vil rette en stor takk til alle som har hjulpet meg gjennom dette arbeidet. Først og fremst ønsker jeg å takke mine medstudenter hvor det alltid har vært rom for delekultur, og et engasjement på mine vegne. Jeg ønsker også å takke mine veiledere for retningsgivende tips og støtte under mitt arbeid. Til slutt vil jeg takke barnehagen som la til rette for at jeg kunne ha mitt prosjektarbeid på 2-3 årsavdeling.

Lene Tangsveen

Trondheim, 28.04.2021

Innholdsfortegnelse

Innholdsfortegnelse	3
1. Innledning.....	4
1.2 Bakgrunn for valg av tema og problemstilling	4
1.2 Hva sier Rammeplan om temaet?	5
1.3 Oppgavens form og struktur	6
2. Teori	7
2.1 Musikkens egenverdi og nytteverdi.....	7
2.2 Musikkens betydning for barnet	8
2.4 Musikkens emosjonelle påvirkning	10
2.5 Emosjonelle reaksjonsmekanismer til musikken.....	11
2.6 Varierte musikkopplevelser i barnehagen	12
3. Metode.....	15
3.1 Hvorfor prosjektarbeid?.....	15
3.2 Adgang til feltet og planlegging	16
3.3 Utvalg av informanter.....	17
3.4 Innsamling av data- beskrivelse	17
3.5 Min rolle som deltakende observatør	18
3.6 Analysearbeid	18
3.7 Metodekritikk	19
3.8 Etske retningslinjer	20
4. Presentasjon av funn og drøfting.....	22
4.1 Episodiske minner	22
4.2 Emosjonell smitte	24
4.3 Visuelle bilder.....	24
4.4 Reflekser i hjernestammen.....	25
4.5 Prosjektarbeidet i sin helhet.....	26
5. Oppsummering	28
Referanseliste	30
Vedlegg	32
Vedlegg 1: Tematisk analyse.....	32
Vedlegg 2: Samtykkeskjema	33
Vedlegg 3: Didaktisk plan	36

1. Innledning

En praksisfortelling

Vi satt og konstruerte med plastelina da den ene pedagogen på avdelinga spilte av «Dovregubbens hall» av Edvard Grieg på høytteren. Kort tid etter tar den ene gutten på 3 år seg foran ørene. «Det er skummelt!» sier han engstelig.

Å lytte på klassisk musikk utløste frykt og angst hos gutten. Denne observasjonen fant jeg interessant og flere spørsmål har kvernet i hodet mitt siden. Umiddelbart tenkte jeg at dette var en uheldig konsekvens. Men var det det? Hvordan klarte han å tolke musikken som skummel? Hva foregår i en slik prosess?

1.2 Bakgrunn for valg av tema og problemstilling

Tema

Jeg sto ovenfor et dilemma da jeg skulle velge tema for oppgaven. Ønsket jeg å ta tak i noe relativt nytt, med liten erfaringsbakgrunn og dermed et stort rom for læring? Eller skulle jeg gå for et tema jeg hadde stor interesse fra før og heller dykke dypere inn i det? Jeg valgte det siste. Gjennom hele mitt utdanningsløp med forskjellige fagområder har jeg trukket paralleller til egen barndom. Det hjelper meg med å øke forståelsen og se ting fra et annet perspektiv. Hvordan var jeg selv som barn og hva var viktig for meg? En vesentlig del av meg og min barndom har vært musikk, både som en aktiv lytter og utøvende. Det var derfor veldig naturlig å lande på musikk som tema gjennom denne oppgaven.

Problemstilling

En problemstilling er en konkret beskrivelse av hva vi ønsker å finne ut av. Den består av minst to elementer: et tema eller en prosess vi ønsker å få belyst, og noen som vi ønsker å studere (Postholm & Jacobsen, 2011, s. 36).

Da jeg skulle lete etter en problemstilling, hadde jeg en klar tanke om at jeg måtte finne noe jeg var nysgjerrig på og ønsket å få mer kunnskap om. Igjen tok jeg tak i egne erfaringer, og dro tråder til identitetsbygging. Interessen min for musikkhistorie, komposisjon og sjangerutforskning begynte for alvor å ta fatt da jeg begynte på ungdomsskolen. Det var plutselig ikke bare knyttet til høytider, radio, dans eller noe som ble spilt for «anledningen».

Det var noe jeg lyttet til hver dag, og det åpnet seg gradvis en helt ny verden for meg. Det var da jeg forsto at musikk ikke bare er noe som fyller stillhet, men det er følelser og språk.

Noe som også er en faktor for problemstillingen er, på generaliserende bakgrunn, at i det vi skal introdusere barn for musikk foregår det ofte innenfor svært «trygge rammer». Et trangt rom med lite plass for musikalsk erfaring og utvikling. Jeg ønsker at vi tør mer å bevege oss utenfor den tradisjonelle barnemusikken, og gi barna et mangfold av musikkopplevelser. Med dette mener jeg ikke at vi skal glemme «*Bæ bæ lille lam*», men at vi skal holde oss i et spenningsfelt mellom fornyelser og tradisjon.

Bevissthet rundt følelser og språk og plattformene disse kan utspille seg på er meget aktuelt for en barnehagelærer. Dette er fordi barn kan sitte på mye følelser uten å helt vite hva slags følelser eller hvordan de kan uttrykke disse. Sammensettingen av at dette er et felt jeg er nysgjerrig på, og at jeg selv sitter på mye erfaringer gjør at temaet og problemstillingen ble som den ble.

«Hvordan kan musikk stimulere til barns bevissthet om egne følelser?»

1.2 Hva sier Rammeplan om temaet?

Rammeplan for barnehagen (2017) er en forskrift om barnehagens innhold og oppgaver. Den redegjør blant annet for de ulike fagområdene, deriblant «Kunst, kultur og kreativitet». Der står det punktvis om hvordan vi skal tilrettelegge for at barna skal bygge opp ulike erfaringer innenfor feltet. De fleste punktene kan knyttes opp mot denne oppgaven på ulike vis, men noen av de som har størst relevans er disse:

«Gjennom arbeid med kunst, kultur og kreativitet skal barnehagen bidra til at barna bearbeider inntrykk og følelser i møte med kunst, kultur og estetikk gjennom skapende virksomhet ute og inne» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33).

«...Møter et mangfold av kunstneriske og kulturelle uttrykksformer og utforsker og deltar i kunst- og kulturopplevelser sammen med andre» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33).

«Personalet skal ha samtale med barna om deres og andres kunstneriske og kulturelle uttrykk» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33).

«Personalet skal være lyttende og oppmerksomme på barnas ulike kulturelle uttrykk, vise respekt for deres ytringsformer og fremme lyst til å gå videre i utforsking av de estetiske områdene» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33).

Grunnen til at jeg nevner Rammeplanen i dette kapittelet er fordi det er den forskriften som gir oss grunnlaget for all pedagogisk virksomhet i samspill med godt faglig skjønn. Jeg vil med andre ord si at denne oppgaven vil ha stor nytteverdi for min fremtidige praksis som pedagog i barnehage, noe som er en motivasjon i seg selv.

1.3 Oppgavens form og struktur

Denne oppgaven er delt opp i fem deler. Innledningsvis begrunner jeg tematikken og problemstillingen, bygd på faglig og personlig grunn. Deretter kommer den *teoretiske* delen hvor jeg redegjør for kildene jeg har basert drøftingen på. Der er det underkategorier bestående av relevante temaer som kan knyttes opp mot problemstillingen. Videre kommer *metodedelen*. Her beskriver jeg planleggingen, gjennomføringen og vurderingen av datamaterialet. Datamaterialet er forskningen, utført av meg, som denne oppgaven baserer seg på. Datamaterialet tas videre inn i *drøfting av funn* og problemstilling. Dette er delen hvor jeg belyser, analyserer, drøfter og sammenligner mine data med det teoretiske grunnlaget. Oppgaven avsluttes med en oppsummering.

2. Teori

Gjennom dette kapittelet skal jeg belyse teori jeg mener har relevans for drøftingen av problemstillingen min «Hvordan kan musikk stimulere til barns bevissthet om egne følelser?». Teorien som er av betydning omhandler musikkens egenverdi og nytteverdi, musikkens generelle og emosjonelle betydning for barnet, musikk sett i sammenheng med identitet og dannelse, ulike reaksjonsmekanismer til musikken, og viktigheten av varierte musikkopplevelser i barnehagen.

2.1 Musikkens egenverdi og nytteverdi

Varkøy (2015, s. 129) definerer musikken i den forstand at det handler om musikalsk erfaring. Dette kan være i form av å delta i en musikkfremførelse, som utøvende, lyttende, øvende, komponerende eller dansende. Hvordan vi deltar i musikkopplevelsene, baserer seg på de ulike forutsetningene vi har for å lytte, spille og oppleve musikk (Kirk, 2009, s. 109). Lytter vi på musikk for dens egenverdi eller nytteverdi?

For å bruke meg selv som et eksempel er det enklere å skrive bacheloroppgave med pianomusikk på øret. Musikken har en påvirkningskraft på meg og min konsentrasjonsevne. Det at jeg ønsker å lytte til musikk, og at den påvirker meg, betyr at jeg verdsetter musikkens egne verdi. Men det at påvirkningskraften resulterer i dypere konsentrasjon er heller en heldig bieffekt- den har en nytteverdi. Men hadde den hatt en nytteverdi hvis jeg ikke hadde vært mottakelig for musikkens egenverdi? Svaret er nei. Jeg hadde ikke lyttet til musikk i det hele tatt hvis jeg ikke hadde verdsatt selve musikkopplevelsen.

Det er ikke bestandig klare skiller mellom musikkens egenverdi og nytteverdi, dette er fordi nytteverdien blir et slags resultat av musikkens egenverdi. Sæther (2019, s. 77) påpeker imidlertid at kunstfag ofte har en tendens, gjennom ulike fagområder, til å bli sett på som noe med en instrumentell funksjon. Formålet ved bruken av kunstfag skal være *godt for noe*. Dette vil si at musikk ofte blir sett på som et element som er med å styrke oss på ulike områder, for eksempel gjennom motorikk, språkstimuli og samspillsevner (Angelo, 2019, s. 129). Derav hva slags nytteverdi den har for oss mennesker, og spesielt for barn som utvikler seg i en imponerende hastighet. Selv om musikk er noe abstrakt, gjør det at gjennom denne nyttetenkingen, vil det være enklere å se på musikk som et «produkt» vi kan bruke til noe.

Det nyttetenkingen derimot ikke verdsetter, er den musikalske erfaringens egenverdi (Varkøy, 2015, s. 124). Hva musikken *gir* oss. Denne egenverdien kan bli sett på noe som «produserer» identitet, da det er noe som setter i gang tankeprosesser og refleksjoner hos

mennesket (Varkøy, 2015, s. 124). Et eksempel på musikkens egenverdi kan være når et barn danser til musikken. Barnet danser ikke for å styrke kroppens motorikk eller for andre helsefremmede grunner, det danser for å uttrykke gleden det får gjennom musikk. Det motoriske aspektet er en heldig konsekvens basert på musikkens nytteverdi, men det er ikke derfor barnet danser. Barnet danser som et resultat av musikkens egne verdi.

2.2 Musikkens betydning for barnet

Musikkforskeren Jon-Roar Bjørkvold (2007, s. 17) mener at lyd, rytme og bevegelse allerede har blitt en del av kroppes sanseapparat mens det ligger i mors mage. Disse musikalske grunnelementene er av en bærende fysisk og psykisk betydning fra øyeblikket livet starter. Dette vil si at allerede fra barnet ligger i mors mage, legges grunnlaget for mennesket som et sosialt kommuniserende og sansende vesen (Bjørkvold, 2007, s. 24).

Etter hvert som barnet blir eldre, vil imitasjon bli en stor del av kommunikasjonsformen mellom barnet og den voksne. Den voksnes musikalske uttrykk, speiles hos barnet som prøver seg frem. Her spiller musikken og musikkens grunnelementer en stor rolle. Ved å la barna få erfare de ulike grunnelementene gjennom sang og spill vil de etter hvert forstå at elementene brukes som et medium for uttrykk (Sæther, 2019, s. 23).

Sæther (2019, s. 23) belyser musikkpsykologen Keith Swanwick sine funn om at barn endrer sitt forhold til musikk over tid. Små barn er fokuserte på selve lydopplevelsen, mens eldre barn er mer opptatt av musikkuttrykket. Når barnet etter hvert begynner i barnehage, erfarer det en barnekultur og større sosiale omkretser. Som et resultat av dette, forsterkes også den musikalske kompetansen. En barnekultur er en kultur som er særegent for, med eller av barn (Jæger, Hopperstad, & Torgersen, 2016, s. 13). Her skaper barn egne kulturuttrykk og meningen bak, for eksempel gjennom musikalske uttrykk (Sæther, 2019, s. 95). Barnet vil oppleve flere dimensjoner av musikk, både som lytter og deltaker. Dette gjelder både gjennom leken og i musikkstyrte aktiviteter. Barnet utvikler etter hvert et stort uttrykksrepertoar bestående av bevegelse, lyder med stemme og kropp, og ved bruk av materialene rundt seg (Sæther, 2019, s. 64). Det vil derfor være viktig å legge til rette for å kunne stimulere barns uttrykksrepertoar, slik at de får utforsket sin musikalitet.

2.3 Musikk, identitet og dannelselse

Hva som beveger deg og setter i gang følelser hos deg, er knyttet opp mot din identitet. Identitet handler om en persons selvforståelse, i møte med samfunn og kollektive symboler (Ruud, 2013, s. 54). Mange kan mene at musikksmak har mye å si om hvem du er som menneske. Derfor kan musikken bli sett på som et speil, fordi den forteller noe om oss selv (Kirk, 2009, s. 148).

Ifølge Even Ruud (2013, s. 45) så henger musikk og identitet sammen fordi musikken gir oss tilgang til ulike erfaringer og opplevelser, noe som danner råstoffet til fortellingen om oss selv. Musikkopplevelser innebærer selv- og kroppsupplevelser, mestring, kjønnsidentitet, religion og verdier. Men uten evnen til å reflektere over egne handlinger, ville disse områdene vært av lite betydning for barnet. For eksempel vil det å mestre noe, gi en form for god selvtillit. Det å være en del av noe, gir en form for trygghet. Veien til å forstå disse kodene og hvilke belønninger det gir er prosesser som drives av refleksjon. Refleksjon over egne handlinger tar oss videre til dannelsesbegrepet (Schelderup, 2015, s. 8), som er selve formingen av identitet. Begrepet dannelse står sterkt i barnehageprofesjonens pedagogikk. Dannelse er noe som foregår i et handlingsfellesskap, noe som en barnehage i aller høyeste grad er. «Det er gjennom handling vi blir, og viser oss som unike mennesker» (Schelderup, 2015, s. 11).

Ruud (2013) grupperer musikkens betydning for identitet inn i forskjellige rom, blant annet det personlige rom, og tidens og stedets rom. Disse rommene utbygges på et stort og sammensatt grunnlag, men jeg velger allikevel å få frem noen punkter.

I det personlige rommet handler det om hvordan vi oppfatter oss selv; hvem vi er på det indre planet. Her begynner musikkens betydning for identitetsbyggingen fra tidlig av. Noen av de aller første og sterkeste minnene vi har i våre liv, er knyttet til musikkopplevelser. Dette er fordi minner forbundet med nærhet og omsorg med de viktigste omsorgspersonene våre, ofte er flettet inn i rammer av barnesanger, rim, lek og regler (2013, s. 82). Den musikalske identiteten vokser, ved at vi finner noe i musikken som vi finner i oss selv – i et indre rom (2013, s. 136).

Det siste rommet jeg kort skal redegjøre for er *rommet for tid og sted*. Disse er floket inn i hverandre, når det kommer til identitet. Identiteten handler om hvor vi hører til, og i hvilken tid vi lever i. Det er vanskelig å tenke på en musikkopplevelse, uten å skissere en personlig kalender og en geografi. Musikken fremkaller minner (2013, s. 197). Ser en for eksempel

tilbake på hitlistene for hvert år man har levd, knyttes det automatisk tilbake til en tidsepoke og hvor man befant seg i livet.

2.4 Musikkens emosjonelle påvirkning

«Musikk gir universet sjel, den gir sinnet vinger, fantasien flukt, alvoret sjarm, den gir munterhet og liv til alt» Platon (ca. 427-347 f. Kr) (Sæther, 2019, s. 9).

Det er mange ulike emosjonelle tilnærminger til musikk. Det kan forsterke, gjenoppleve og oppdage følelser gjennom ulike reaksjonsmekanismer. Noen av disse mekanismene redegjør jeg for senere i dette kapittelet. En følelse er hjernens måte å fortelle bevisstheten om hvordan kroppen har det (Brean & Skeie, 2019, s. 87). Som voksen er det enkelt å skildre følelser, da vi kan knytte det opp mot tidligere livserfaringer. Vi vet hvordan det føles å være stolt, trist, forvirret, bekymret og glad -for å trekke frem noen eksempler. Uttrykket «følelser er kroppens kompass», er en velskreven metafor. Når kroppen signaliserer ulike følelser, har vi både et apparat og språk for å uttrykke dette, og handle deretter (Brean & Skeie, 2019, s. 88). Dette er annerledes for barn, fordi de har mindre livserfaring. Behovet for å forstå følelser gjennom sanselige erfaringer er derfor essensielt for å kunne utvikle seg som menneske. En arena for dette er gjennom kunstopplevelser, deriblant musikk. Ifølge Rammeplanen skal barna bearbeide inntrykk og følelser i møte med kunst. Kunstopplevelsene skal være mangfoldige og som pedagoger skal vi være lyttende og oppmerksomme på barnas uttrykk (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33). Vi har derfor et mandat som tilsier at barnehagen skal legge til rette for varierte musikkopplevelser i barnehagen.

Gjennom denne oppgaven vil viktigheten av variasjon i musikkopplevelsene være bærende. Dette er fordi varierte musikkopplevelser bidrar til å øke barnets *følelseskunnskap*. Dette begrepet er utviklet av Torill Vist, og innebærer emosjonell tilgjengelighet, bevissthet, forståelse, refleksjon, ekspressivitet, empati, regulering og samspill (Kulset, 2018, s. 68). Å utvikle følelseskunnskap er vesentlig for barn, da de kan føle på mye uten å kunne kartlegge hva de skal gjøre med det eller hva det betyr.

Musikk er en arena for uttrykk og følelser, og ikke minst en lærende arena for uttrykk og følelser. Bjørk (2018) mener at alle følelser er akseptable. Det vi derimot ikke kan akseptere, er all adferd, som er et uttrykk for følelsene. Med det menes det at det er helt greit å gråte når man er trist, men at det ikke er greit å slå når man er sint. Dette handler om evnen til selvregulering. Kraft (2014) sin definisjon på selvregulering blir formulert i Størkesen (2018,

s. 124): det handler om å være bevisst på egne emosjoner, triggerpunkter og hvordan vi skal handle på den måten som er mest hensiktsmessig.

Barn med høy emosjonell kompetanse, klarer seg bra i samspill med andre, noe som er et godt utgangspunkt for den psykiske helsen (Bjørk, 2018). Å ha en god psykisk helse vil rett og slett si å ha det bra i livet, og føle på glede og trygghet (Størkesen, 2018, s. 61). Men for å kunne bygge opp en god emosjonell kompetanse, krever det veiledning fra trygge voksne. Å kunne veilede på barns følelser vil først og fremst handle om å legge merke til barnets følelser, deretter anerkjenne og sette ord på det. Å kunne snakke om følelser er alltid bra, men det forutsetter at barnet ønsker det og har behov for det selv (Bjørk, 2018).

Musikk er følelsenes språk. Som voksen er det enkelt å forstå at vi kan søke musikk for å erkjenne våre følelser når det verbale språket ikke strekker til. Dette er fordi musikk er en kunstform, og innebærer flere lag av elementer som forsterker uttrykket, for eksempel ved bruk av dynamikk og harmonier. Derfor påpeker Sæther (2019, s. 13) at utenforstående har muligheter for å forstå innholdet i musikken, selv om de ikke nødvendigvis forstår språket. Brean og Skeie (2019, s. 99) legger frem et eksempel om at hvis musikken går i et langsomt tempo, og synges i et lavt toneleie, er det naturlig å tro at sangen bærer preg av noe trist. Synges den derimot i et lyst toneleie, og med høyere hastighet, har sangen et mer muntert og positivt preg over seg. En slik fundamental forståelse på språk og kommunikasjon, er betinget i alle kulturelle deler av verden. Musikk gir derfor barn, som ikke har de språklige forutsetningene for å uttrykke seg, til å komme i kontakt med følelsene sine og etter hvert utvikle emosjonell kompetanse.

2.5 Emosjonelle reaksjonsmekanismer til musikken

Musikk spiller en viktig rolle for følelsene våre. De biologiske forklaringene er mange og svært sammensatte (Ruud, 2013, s. 65). I boken «Musikk og hjernen» redegjør Brean og Skeie (2019, s. 89) om emosjonelle reaksjoner som vekkes i det vi lytter til musikk. Disse er forankret hovedsakelig inn i 7 faktorer, og konstruert av den svenske psykologiprofessoren Patrik Juslin som har gjort forskning på dette. Han mener at når musikken vekker følelser i oss, forklares det som *reflekser i hjernestammen, rytmisk tilpasning, evaluerende betinging, emosjonell smitte, visuelle bilder, episodisk hukommelse og musikalsk forventning*. Dette er unike mekanismer, som forteller oss hvorfor vi emosjonelt responderer til musikkopplevelsen basert på informasjonen i musikken, hvem vi er som mennesker, og hvilken situasjon vi står i

(Juslin, Barradas, & Eerola, 2015, s. 283). Jeg skal nå redegjøre for fire av disse faktorene, som vil være relevant for drøftingen senere i oppgaven.

Hjernestammerefleks er det første området i hjernen som mottar lyd signaler fra det indre øret. Her «oversettes» lyd signalene over til fysiologiske responser, og på denne måten oppstår det følelser lenger inn i hjernen. En fysiologisk respons kan eksempelvis være en skvetterrefleks i det vi oppfatter kraftige lyder eller dissonanser, og deretter oppfatter hjernen at noe er skummelt. Dette er et virkemiddel som komponister ofte kan benytte seg av for å forsterke følelsesreaksjonene gjennom musikken (Brean & Skeie, 2019, s. 90).

Emosjonell smitte eller smitteeffekt dreier seg om en empatisk tilnærming til musikken. Å kunne «føle hvordan andre har det» er nedlagt i nevrobiologien, gjennom det som heter speilnevrons systemene. Dette handler om at når man ser en bevegelse hos andre, speiles bevegelsen tilbake til deg. Et eksempel kan være når noen smiler til deg, så vil de samme muskelbevegelsene foregå i din egen hjerne som en respons, noe som resulterer i at du smiler tilbake (Brean & Skeie, 2019, s. 92). Dette foregår også gjennom musikk. Hører du en sang med et tydelig emosjonelt preg, speiles det til deg.

Episodiske minner handler om at musikkopplevelser kan få deg til å fremkalle tidligere hendelser eller stemninger i livet ditt. Når disse minnene fremkalles gjennom musikken, fremkalles også den korresponderende følelsen (Brean & Skeie, 2019, s. 93).

Visuelle forestillinger eller bilder er hva våre «indre øye» ser i det musikken spiller. Dette kan være bølger som treffer stranden, et skoglandskap, eller at vi danner egne «scenarier» til musikken i hodet. De visuelle bildene forsterker den emosjonelle responsen, og dermed forsterkes følelsene som lytteren får av musikken (Brean & Skeie, 2019, s. 93). Mennesker som jobber med bakgrunns musikk i filmer og serier baserer seg på akkurat denne respons faktoren, da bakgrunns musikken forsterker følelsene scenen skal uttrykke.

2.6 Varierte musikkopplevelser i barnehagen

Som nevnt tidligere er det forankret i Rammeplanen (2017, s. 33) at vi skal ha varierte kunstopplevelser i barnehagen. Dette med variasjon er viktig, fordi det er en inngang til å vekke varierte følelser. «Musikken brukes til å beskrive, oversette og tydeliggjøre de indre bevegelser vi kaller følelser» (Ruud, 2013, s. 99). Følelsesregisteret er stort, og trenger å bli oppdaget og erfart som alt annet i barnets utforskende verden. Det er her kunstfagene kommer

til stor nytte. Gjennom estetiske prosesser integreres det sanselige, det kroppslige og det følelsesmessige med det kognitive (Sæther, 2019, s. 166).

Elisabet Kirk (Musik som uttryksform, 2009, s. 53) drar paralleller mellom musikk og kosthold. Alle foreldre ønsker at barnet sitt skal få sunn og variert mat- men hvorfor er vi ikke mer opptatte av hva putter i ørene til barn og unge? Vi ønsker at barna skal smake på all mat, før de viser avsky. Å gi barna tilgang til et helt musikkunivers gir de muligheten til å utvikle egen musikalitet. De lærer seg hva som er «god» musikk, og hva som er «dårlig» musikk ut ifra egne preferanser- eller smak.

Varierte musikkopplevelser kan innebære så mangt. Et eksempel kan være utforskning med musikkens grunnelementer, som er en dør til uttrykksmetoder og det praktiske musikalske arbeidet i barnehagen (Sæther, 2019, s. 23). Å jobbe med ulike elementer som dynamikk, tempo, klang, rytme og tonehøyde, gjør at barna erfarer at disse formene for uttrykk er et grunnlag for å selv skape musikk der de uttrykker opplevelser, tanker og følelser (Sæther, 2019, s. 23). Som en videre utbygging av dette, kan barna erfare ulike skalaer og bruken av dur og moll, noe som inviterer lytteren inn til ulike stemninger. Det som skiller en mollakkord fra en durakkord, er at tonen i midten (tersen), spilles en halvtone ned. Denne lille forandringen, skaper et helt annet lydbilde. Det er forsket på at vi føler oss tristere av en melodi i moll, sammenlignet med den samme melodien i dur. Dette er fordi dur assosieres med begeistrende lyse og høye toner, mens moll assosieres med dystre dype og mørke toner (Brean & Skeie, 2019, s. 100).

Torgersen (2016, ss. 115-116) presenterer ulike perspektiver på å utforske musikk sjangre i barnehagen. Han mener at barnehagen bør balansere mellom populærmusikk og tradisjonell barnemusikk. Kunstfaglige aktiviteter skal være lekbetont for å stimulere den indre motivasjonen. I den forbindelse kan det være lett vint å «gi folket det man tror folket vil ha» av musikkstimuli. Men i barnehagen vet ikke «folket» hva de vil ha, fordi de i utgangspunktet ikke har noen musikkpreferanser. All musikk i verden, uavhengig av sjanger, tidsepoke, eller av kulturell betydning, er en mulig ny musikkopplevelse for barna. Dette krever inspirasjon og motivasjon fra de voksne, og det er viktig å være bevisst på mangfoldige sjangre som presenteres for barna. Enten det er bakgrunns- eller bevegelsesmusikk, eller en musikkstyrt aktivitet.

Å opparbeide en kultur hvor barna opptrer for hverandre, gir barna en helt ny musikalsk form for lek. Dette kan være en fin erfaring for barnets ønskelige eller ikke-ønskelige preferanse for

oppmerksomhet, eller å bli sett og anerkjent (Torgersen, 2016, s. 120). Å få applaus for eksempel, er en sterk anerkjennende opplevelse, for dem som *ønsker* det.

3. Metode

En metode er en teknikk eller fremgangsmåte som blir brukt for å få svar på problemstillingen (Bergsland & Jæger, 2014, s. 66). For å få svar på min problemstilling, ble metoden min prosjektarbeid. Min problemstilling omhandler barns følelsesmessige tilnærming til musikk. For å se nærmere på det, måtte jeg observere og intervju barn – en kvalitativ metode hvor forsker (jeg) og personer (barna) i feltet har en direkte kontakt (Thagaard, 2018, s. 11).

For at en metode skal være kvalitativ, vil det si at den metodiske strategien tar utgangspunkt i funn som blir gjort gjennom hverdagslige aktiviteter. Dette er for å oppnå en større forståelse av sosiale fenomener, og betydningen bak disse (Bergsland & Jæger, 2014, s. 67). I dette tilfellet var aktiviteten et prosjektarbeid hvor vi lyttet til ulike typer musikk. Mine funn ble gjort som et resultat av observasjon og barneintervju gjennom prosjektarbeid, og derfor vil da min metode være kvalitativ.

3.1 Hvorfor prosjektarbeid?

Min innsamlingsstrategi har blitt gjennomført som et prosjektarbeid jeg har hatt i barnehagen, etter tips fra mine veiledere. Jeg tok imot tipset, og gravde meg dypere inn i hva et prosjektarbeid vil si.

Et prosjektarbeid omhandler en prosess i barnehagen der voksne og barn sammen fordyper seg i og bearbeider spesifikke temaer. Det vil også være åpent for barns medvirkning både under planlegging, vurdering og utvikling av prosesser (Bergsland & Jæger, 2014, s. 79). Et prosjektarbeid er et overordnet prinsipp som baserer seg på både observasjon og barneintervju samtidig gjennom en prosess – i dette tilfellet en musikkaktivitet. Gjennom et intervju er hensikten å få en grundigere innsikt i personers erfaringer, tanker og følelser (Thagaard, 2018, s. 89), noe som utelukkende er det jeg søker etter. Samtidig observerer jeg barnas uttrykk og systematisk iakttar ulike adferdsmønstre, noe som også er vektleggende for min problemstilling (Thagaard, 2018, s. 63). Denne type observasjon kalles for deltakende observasjon, og er noe jeg skal redegjøre for senere i dette kapittelet.

Jeg har gjennom tidligere praksis ledet flere musikkaktiviteter gjennom endrings- og utviklingsarbeid, noe jeg følte meg trygg på. Jeg hadde på følelsen av at jeg kunne gå inn i det med selvsikkerhet, og samtidig få best utbytte av funnene som er relevante for min problemstilling. Gjennom å lede et prosjektarbeid kan jeg også ta del i innholdet, observere

barns reaksjoner og adferd, og observere meg selv i samspill med barna. Å gjennomføre et prosjektarbeid ga meg mange innganger for relevant datainnsamling. Derfor ga det mest tyngde for meg å gjennomføre et prosjektarbeid.

3.2 Adgang til feltet og planlegging

For å kunne gjennomføre ett prosjektarbeid, trengte jeg adgang til ett miljø som inkluderer relevante deltakere for problemstillingen – nemlig en barnehage (Thagaard, 2018, s. 59). Grunnet koronapandemien har det vært begrenset tilgang til de fleste barnehager. Her har jeg vært i en heldig situasjon. Øyeblikkelig etter min siste praksisperiode i høst fikk jeg tilbud om å jobbe som tilkallingsvikar i barnehagen, noe jeg selvfølgelig takket ja til. Jeg hadde derfor en fot innenfor en barnehage jeg hadde god kjennskap til, og et miljø som var komfortabelt for meg. Å være kjent med barna og personalet når jeg skal gjennomføre ett prosjektarbeid, anser jeg som en stor og viktig fordel. Det gjør at jeg arbeider i et familiært og forutsigbart miljø, noe som resulterer i en trygghetsfølelse (Gunnestad, 2016, s. 89). Det var derfor naturlig for meg å ta kontakt med styrer av denne barnehagen, via e-post, i det jeg satte i gang bachelorarbeidet. Jeg la frem en kort beskrivelse av metoden og hvilket tema jeg skulle ha. Jeg la også frem om hvilken avdeling jeg ønsket å ha prosjektarbeidet på. Jeg ble videre henvist til den pedagogiske lederen på avdelingen, hvor svaret var positivt.

Etter at jeg fikk grønt lys fra barnehagen, begynte planleggingsarbeidet. Jeg valgte å konstruere en didaktisk plan (Se Vedlegg 3). En didaktisk plan er et pedagogisk verktøy som gir en helhetlig oversikt over forutsetninger, mål, innhold, arbeidsmåte og vurdering i forhold til arbeidet- i dette tilfellet, prosjektarbeidet (Gunnestad, 2016, s. 130). Dette brukte jeg for å tydeliggjøre ovenfor meg selv hva som var formålet med aktiviteten, og bruke det som et retningsgivende hjelpemiddel. Å føle seg trygg i egen praksis, er også en positiv effekt. Det skal nevnes at en slik plan aldri bør bli brukt som en «bruksanvisning» til selve aktiviteten, men heller som en ramme. Dette er fordi pedagoger må kunne ta høyde for det uforutsette og de spontane øyeblikkene i samspill med barna (Gunnestad, 2016, s. 131). Dette var også noe jeg hadde i bakhodet i det jeg skulle lage rammene for prosjektarbeidet. Jeg ønsket ikke å forhåndsbestemme hva slags uttrykksmetode vi skulle benytte oss av, fordi jeg ønsket at barna skulle uttrykke seg på den måten som var naturlig for dem. Enten det var gjennom kroppslig uttrykk, verbalt eller gjennom lek.

3.3 Utvalg av informanter

Jeg ønsket en mindre barnegruppe, fordi det gjør det enklere for meg å kunne delegerer min oppmerksomhet og skape plass for hvert enkelt barn. Dette skaper også ett meningsfullt miljø, som igjen gir næring til barnas lyst og nysgjerrighet til å delta i aktiviteten (Åberg & Taguchi, 2015, s. 35). På forhånd hadde jeg skrevet en «ønskeliste» over barn jeg ønsket å ha med i prosjektarbeidet – i håp om at de ønsket å være med og at de foresatte godkjente deltakelsen gjennom samtykkeskjema. Nok en gang var jeg veldig heldig, og jeg fikk akkurat den barnegruppen jeg ønsket meg. Barnegruppen besto av Jane (2 år), Live (2 år), Henrik (3 år), Adrian (4 år), Fiona (3 år) og Runar (3 år). Navnene er anonymisert og erstattet med de virkelige navnene, av hensyn til personvern.

Det at jeg hadde kjennskap til barna fra før ga meg en stor fordel her. Utvalget av gruppen baserte jeg på ulikheter mellom barna- det vil si alder, kjønn og personlighetstrekk. Jeg baserte det også på at jeg visste at de var trygge på hverandre i samspill mellom seg. Når de er trygge på hverandre, skapes det rom for aksept og de tar hensyn til hverandres behov (Öhman, 2011, s. 241). Dette var også tydelig gjennom prosjektet, da det var ingen konflikter eller kamp om plass. Jeg visste også at barna hadde grunnlag for å være svært uttrykksfulle noe som ga meg ett godt utgangspunkt for interessante funn. Barnegruppen hadde en fantastisk tilstedeværelse og nysgjerrighet i aktiviteten, og det var en veldig hyggelig gjenforening.

3.4 Innsamling av data- beskrivelse

Vi satte oss inn i en halvsirkel hvor jeg startet med enkel dialog med barna. «Husker dere meg og hva jeg het?» spør jeg dem. Barna gjenkjente meg fra tidligere og var nysgjerrige på hva jeg hadde planlagt å gjøre. Videre forklarer jeg dem at jeg skal spille av noen lyder på høyttaleren jeg har foran meg, hvor de kan resonnerer seg frem til hva de lytter til. Jeg spilte av lydene og sangene etappevis, slik at vi snakket om hva vi hørte på mellom lydklippene. Den første delen av aktiviteten spilte jeg av enkle lydbilder som skulle knyttes opp mot et subjekt. Lydene var av en katt, et helikopter og et bål. På den siste delen av aktiviteten spilte jeg av ulike musikksjangre: hard rock, rolig pop, funk og filmmusikk.

Da selve prosjektet var ferdig, la jeg opp til frilek med variert bakgrunnsmusikk for å se om musikken hadde en innvirkning på leken. Det som hendte her var at det gradvis kom flere barn inn på avdelingen, og situasjonen ble litt for «kaotisk» til at jeg klarte å ha fokus på observasjonen. Det jeg klarte å observere, er data jeg har valgt bort når det kommer til denne

oppgaven. Dette er for å sette søkelys på det som er mest relevant for min problemstilling; nemlig de emosjonelle reaksjonene som kom i det vi lyttet til ulike musikksjangre. Grunnen til at jeg ønsket å begynne med lydbilder, var for å bruke det som en «døråpner» til selve aktiviteten. Det var også for at barna skulle forstå prinsippene for aktiviteten, ved å begynne med konkrete og gjenkjennbare lyder. I det musikken begynner å spille, beveger vi oss i et mer abstrakt felt hvor det kan være mer utfordrende å sette ord på det man lytter til.

3.5 Min rolle som deltakende observatør

Deltakende observasjon handler om at forskeren oppholder seg i feltet og deltar i aktiviteten og har samtaler sammen med deltakerne. Samtidig skal forskeren også kunne foreta en analytisk observasjon av miljøet sett utenfra (Thagaard, 2018, s. 70). Dette krevde at jeg til en viss grad klarte å distansere meg fra situasjonen, å se på det fra et metaperspektiv.

Utfordringen med dette var å være en tilstedeværende pedagog og en observatør samtidig. Det gjorde at jeg slet med å finne flytsonen, fordi jeg var i to forskjellige roller. På en annen side var det også positivt å lede en aktivitet med de samme barna jeg hadde hatt praksis med. Det gjorde det enklere å være meg selv, og ikke bruke tid på å presentere meg selv eller bli kjent med barna. Det var allerede et familiært miljø, og det føltes veldig naturlig å delta i aktiviteten.

3.6 Analysearbeid

Så langt i oppgaven har jeg redegjort for strategimetode og teori som et grunnlag for drøftingen. Det er i drøftingen problemstillingen «Hvordan kan musikk stimulere til barns bevissthet om egne følelser?» skal utforskes og besvares.

Men hva er det jeg skal drøfte ut ifra mitt datamateriale? For å finne ut av dette, har jeg benyttet meg av en tematisk analyse. En analyse innebærer å lete i data for å finne svar på spørsmål som stilles (Johannessen, Rafoss, & Rasmussen, 2018, s. 282). En tematisk analyse er et verktøy som brukes for å sile ut den viktigste tematikken etter en datainnsamling. Deretter deles informasjonen inn i ulike temaer. «Et tema er en gruppering av data med viktige fellestrekk» (Johannessen, Rafoss, & Rasmussen, 2018, s. 279). Dette gir et mer ryddigere grunnlag for videre drøfting.

Ettersom min observasjon baserer seg på responser og reaksjoner ut ifra ulike musikkjangre, har jeg valgt å lage et skjema. I skjemaet presenterer jeg korte fortellinger. Deretter komprimerer jeg det ned til nøkkelord, som igjen plasseres innenfor ulike kategorier eller temaer. Kategoriene baserer seg på Patrik Juslins emosjonelle faktorer (Juslin, Barradas, & Eerola, 2015), som settes i spill i det vi lytter til musikk. Disse faktorene har jeg redegjort for i min teoridel, under kapittelet «musikkens emosjonelle påvirkning for barnet».

	Hard rock	Rolig pop	Funkpop/soul	Instrumental filmmusikk
<i>Responser/reaksjoner fra Adrian (4), Henrik (3), Jane (2), Live (2), Runar (3) og Fiona (3)</i>	«Highway to hell» av AC/DC Barna var nysgjerrige og hadde blikkene sine rettet mot meg gjennom denne låta. «Dette er musikk jeg liker å høre på før jeg skal legge meg!» utbryter Adrian.	«Hvis verden» av Chris Holsten & Frida Annevik «Babysang! Babysang!» sier Jane gjentakende gjennom avspillingen.	«Uptown funk» av Mark Ronson & Bruno Mars Her reiser Fiona. Live og Jane seg opp for å danse 5-10 sekunder inn i sangen. Jane hadde hatt få uttrykk så langt, men nå ble hun beveget av musikken. Det var utfordrende å få de to yngste «påkoblet» til den siste sangen, da de ble så oppgiret av funkmusikken.	«Main title- Game Of Thrones» av Ramin Djawadi Fiona utbryter at dette var skummelt. «Nei, den er ikke skummel» svarer Henrik. Adrian var svært grublende gjennom sangen, og forsøkte å sette ord på bildet han fikk i hodet. «Dette er en romskip-sang!» roper han ut.
<i>Nøkkelord</i>	nysgjerrighet, assosiasjon til hverdagshendelse	Stillhet, Assosiasjon til babysang	Glede, bevegelse, rytme og engasjement	Angstfullt, tenkende, assosiasjon til et bilde/subjekt
<i>Faktorer i spill (Patrik Juslin)</i>	Episodiske minner	Episodiske minner	Smitteeffekt	Hjernestammereflekser, visuelle bilder

Min temaanalyse (Se vedlegg for større bilde)

Ut ifra mine funn, ble kategoriene: *episodiske minner, smitteeffekt, visuelle bilder og hjernestammereflekser*. Avslutningsvis vil jeg også drøfte prosjektarbeidet i sin helhet.

3.7 Metodekritikk

Det vil være vesentlig å løfte frem positive og negative aspekter av planleggingsarbeidet og gjennomføring av metoden og vise evne til å reflektere rundt dette. Dette er for å sikre troverdigheten og kvaliteten i datamaterialet (Postholm & Jacobsen, 2011, s. 125). For å løfte frem disse aspektene, vil jeg forholde meg til to begreper: *reliabilitet* og *validitet*.

Reliabilitet handler om hvor pålitelig eller tillitsvekkende forskningsarbeidet er, og om forskeren har gjort et godt håndverk i forbindelse med undersøkelsen (Postholm & Jacobsen, 2011, s. 129). Vil gjentatte målinger gi det samme resultatet? Jeg gikk inn i prosjektet under viten om at musikk skaper følelsesmessige reaksjoner som et generelt verdenssyn, og mine

personlige erfaringer i ryggsekken. Med dette i bakhodet, er det med høyst sannsynlighet at det har påvirket min datainnsamling. Det vil si at problemstillingen bærer preg av mitt subjektive ståsted, og at jeg på et plan visste hva jeg ville finne. Derfor mener jeg at reliabiliteten er meget sterk. Med dette mener jeg at fremtidige undersøkelser vil skape varierte følelsesreaksjoner, men med forbehold om individualitet og forskjellige følelsesmønstre. På en annen side er det kun barna som vet hva de føler på, og tolkningen min kan basere seg på «overfladiske oppfatninger» som fysiske uttrykk og verbalitet. For alt jeg vet, er det noe annet som foregår på innsiden, og garantert mer enn hva utsiden kan oppfatte. Derfor understreker jeg at disse funnene er *min tolkning*.

Når jeg skal redegjøre for validiteten i arbeidet, vil jeg drøfte om min metode var mest strategisk i samsvar med fenomenet jeg ville undersøke. I hvilken grad er mine resultater gyldige for det fenomenet som er undersøkt? (Bergsland & Jæger, 2014, s. 80). Får jeg svar på det jeg spør etter i min problemstilling *Hvordan kan musikk stimulere til barns bevissthet om egne følelser?* Å lytte til forskjellige musikkjangre skapte forskjellige følelsesreaksjoner, og uttrykkene forsterker og gir en følelsesstimuli noe som styrket bevissthet om egne følelser. Det som er kritikkverdig, er at dette kun baseres på utforskning av musikkjangre. Dette vil jeg vil si er i en viss grad smalt, i forhold til alt som kan undersøkes innenfor musikkfeltet og som er følelsesdyrkende. Når det er sagt, er denne bacheloroppgaven nokså liten i mengde, og jeg tror ytterligere funn ville krevd et større gap for forskningsarbeidet og oppgaven.

Noe som i tillegg er bemerkelsesverdig i forhold til validiteten av datainnsamlingen, er min rolle som deltakende observatør. Jeg vet at undersøkelsen aktiverte mange interessante funn. Jeg observerte mye mer enn det jeg var kapabel til å huske, noe jeg synes er synd. Hadde jeg hatt med meg en medstudent til å samarbeide, kunne vi fordelt rollene som intervjuer og observatør. Dette ville resultert i flere perspektiver på drøftingen, og svarene jeg lette etter ville blitt enda mer forsterket, eller valide.

3.8 Etiske retningslinjer

En forsker har et etisk ansvar, og må være bevisst på hvilke dilemmaer en står ovenfor før en trer inn i feltet. Prinsippene for generelle forskningsetiske retningslinjer (Torp, 2019) baserer seg på respekt, gode konsekvenser, rettferdighet og integritet mellom forsker og deltakere. I mitt tilfelle dreide det seg om å holde deltakerne anonyme, og på forhånd informere om

prosjektet og frivillig deltakelse. Dette gjorde jeg i form av et samtykkeskjema, og konfidensiell databehandling.

Et informert samtykke innebærer av informantene får informasjon om oppleggets mål, frivillig deltakelse, og mulighet for å trekke tilbake samtykke uten at det blir negative konsekvenser (Bergsland & Jæger, 2014, s. 83). Jeg benyttet meg av informert samtykke i form av et samtykkeskjema (Se vedlegg 2) som ble konstruert i forkant av prosjektarbeidet. På skjemaet står det om prosjektbeskrivelse og vilkår for deltakelsen.

Forskningsdeltakere skal i all hovedsak ha krav på at personlig informasjon blir behandlet konfidensielt. Dette vil si at anonymitet skal bevares i oppgaven, slik at deltakerne ikke får noen personlig belastning av å være med (Torp, 2019). For å at personopplysninger skal bli behandlet med konfidensialitet, har jeg valgt å bruke andre navn på barna som deltok i prosjektet.

Samtykkeskjemaet ble levert på avdelingen noen dager før prosjektet skulle innta. Jeg informerte de ansatte om prosjektet mitt, og rammene rundt. Videre ble samtykkeskjemaene lest og godkjent av foreldrene til deltakerne ved bruk av avkrysning.

4. Presentasjon av funn og drøfting

I dette kapittelet skal presentere mine funn og drøfte med problemstillingen min som en rød tråd. Jeg har valgt å dele opp kapittelet inn i fire temaer basert på ulike emosjonelle responsfaktorer til musikk. Som jeg har nevnt i teoripartiet, er disse faktorene utviklet av den svenske psykologiprofessoren Patrik Juslin. Faktorene som kan knyttes opp mot mine funn er *episodiske minner, emosjonell smitte, visuelle bilder og hjernestammereflekser*. Disse faktorene forklarer hvordan musikk og følelser henger sammen, noe som er en viktig bevisstgjøring å ha med inn i barnehagen som kommende pedagog. Å ha kunnskap om dette vil også være behjelpende for barnets utvikling av følelsesintelligens, altså barns bevissthet om egne følelser. Jeg kommer til å representere mine funn hver for seg, med en drøftingsdel under. Avslutningsvis vil jeg drøfte prosjektarbeidet i sin helhet som en konklusjon i denne oppgaven.

4.1 Episodiske minner

Jeg hadde to observasjoner som kunne kategoriseres under episodiske minner. Episodiske minner handler altså om at musikken gjør at en mimrer til tidligere sekvenser en har erfart i livet. Dette resulterer i at også de korresponderende følelsene forsterkes (Brean & Skeie, 2019, s. 93). Det ene funnet var av Adrian (4) mens vi lyttet til hard rock. Det andre funnet var av June (2) da vi lyttet til rolig pop.

Funn 1

Sangen som ble spilt av her var «Highway to hell» av hardrockbandet AC/DC. Sangen ble utgitt på 1970-tallet, og blir sett på som en «rocke-klassiker». Den har et fengende gitarriff og en vokal som er særegen og brøytende. Her var det Adrian på 4 år som uttrykte at dette var musikk han liker å høre på før han legger seg.

Drøfting for funn 1

Her dro altså Adrian en kobling mellom musikken og en hendelse eller stemning (2019, s. 93). Han tok tak i det han følte på, og hadde et behov for å uttrykke det verbalt. For å tolke dette direkte, så har han altså hørt denne sangen før. På en annen side kan det også hende at han har lyttet til lignende rockemusikk med de samme trekkene, men jeg tar utgangspunkt i det førstnevnte.

I denne observasjonen var de andre barna nokså stille, og blikkene hadde et spørrende heng over seg. Kanskje var det ikke så rart, da vi gikk fra gjenkjennbare og objektive dyrelyder til abstrakt musikk. Plutselig var det ikke så lett å sette ord på lyden som kom fra høyttaleren. På en annen side kan det også hende at dette var deres første erfaring med skikkelig rockemusikk og sanseerfaringen var helt ny. Barn har i utgangspunktet ingen musikkpreferanser, og trenger derfor å erfare ulike sjangre (Torgersen, 2016, s. 116). Var det derfor tolkningen ble av det forvirrende slaget? Var det en ny følelsesmessig tilnærming? Ulike musikkopplevelser både ivaretar følelser og gjør at barna også oppdager nye, noe som er vesentlig for utviklingen av følelseskunnskapen (Kulset, 2018, s. 68). I denne situasjonen kan det være et tilfelle at den følelsesmessige tilnærmingen til rockemusikk ble oppdaget av de andre barna. Mens i Adrian sitt tilfelle ble følelsene gjenoppdaget og ivaretatt.

Men hva slags følelser utløste musikken for Adrian? Helt konkret, er det vel kanskje ingen andre enn han selv som vet. Men han uttrykte at det er musikk han *liker* å høre på før han legger seg. Det å like noe, er positivt ladet. Følelser forbundet med å like noe er begeistring, glede og tilfredstillelse. Denne låten har relativt høy hastighet og vokalen legger seg på ett lyst toneleie. Da er det lett å tolke musikken som positivt ladet, på samme måte som når vi snakker i et lyst toneleie (Brean & Skeie, 2019, s. 99). Det var derfor ikke nødvendig for Adrian å forstå musikkteksten, som synges på engelsk. Musikken aktiverte allikevel positive følelser. Basert på uttrykket til Adrian ble også følelsene vekket og forsterket basert på den personlige tilknytningen han hadde til musikken fra før (Brean & Skeie, 2019, s. 93).

Funn 2

Coverlåten «Hvis verden» er en rolig popsang sunget av Frida Annevik og Chris Holsten. Det er en sang bestående av mye melodi og ord, sunget i en behagelig harmoni som pakkes inn i neddempede musikkelementer. Under denne låten var det Jane på 2 år som uttrykte «Babysang!» gjentakende gjennom lyttingen.

Drøfting for funn 2

Dette uttrykket var forankret i kun ett ord, men jeg velger å tolke det som at hun koblet musikken til en tidligere hendelse eller stemning (Brean & Skeie, 2019, s. 93). Når Jane lytter til musikken, er det hun som skaper egen mening eller uttrykk i sangen (Sæther, 2019, s. 95). «Babysang» kan være synonymt for vuggesang, noe som ofte er forbundet med rolig og søvndyssende musikk. Bruken av musikalske grunnelementer (Sæther, 2019, s. 23) som

klang, lyst toneleie, og sakte tempo i «hvis verden» gjenspeiles i babysang eller vuggesang, noe som vil si at assosiasjonen til Jane er i aller høyeste grad logisk og forståelig.

Det at Jane på 2 år klarer å knytte musikken til tidligere erfaringer, vil si at den musikalske identitetsbyggingen allerede er i full blomstring. Babysang eller vuggesang er høyest sannsynligvis brukt av de nærmeste omsorgspersonene for Jane. Omsorgsfulle minner som er flettet inn i musikkopplevelser har allerede tatt plass i Jane sitt indre, personlige rom (Ruud, 2013, s. 82). Det kan godt være at denne type musikk er noe hun opplever på hverdagslig basis, eller at hun knytter det til et spesifikt minne. Allikevel kan hun sanse noe i musikken, som hun også sanser fra hennes personlige rom i seg selv.

Jane var ivrig i sitt uttrykk, og gjentakende kom «babysang» ut av munnen hennes gjennom hele avspillingen. Musikken satte i gang et engasjement og behov for oppmerksomhet rettet mot henne, noe hun også fikk. De andre barna var relativt stille under musikken, noe som kanskje betyr at de var enige i Jane sitt uttrykk? Uansett observerte jeg en tilstedeværelse og bevissthet under musikkopplevelsen. Kanskje de andre barna følte på mer uten at de helt visste hvordan de skulle uttrykke det, eller at de bare ønsket å nyte musikken i fred uten behov for ekspressivitet. En sang som dette, har mye sårbarhet i seg. Dette var nemlig en sang som fikk mye oppmerksomhet da koronapandemien brøt ut, og landet stengte ned. For mange var sangen en trøst, i det hele verden tok en helomvending. Om følelsene var synlige eller ei, så gir sangen gode muligheter for utvikling av følelseskunnskapen (Kulset, 2018, s. 68), og kanskje av de litt mer sårbare emosjonene.

4.2 Emosjonell smitte

Funn

«Uptown funk» av Mark Ronson og Bruno Mars er en blanding av sjangrene pop, funk og soul. Den har svært energiske trekk, og er en typisk «feel-good» låt. Da jeg spilte av denne låten, ble det nesten umiddelbart dans! Fiona (3), Jane (2) og Live (2) uttrykte seg kroppslig med rytmiske bevegelser til musikken.

Drøfting

«Uptown funk» representerer livsglede og selvsikkerhet. Man behøver ikke å forstå slege teksten, for å forstå hva sangen handler om (Sæther, 2019, s. 13). Disse følelsene og kroppslige uttrykkene kom automatisk som en tolkning av musikken. De ble emosjonelt smittet av budskapet i sangen, følte på glede og måtte danse. Følelsene preget bevegelsene, og

det var en typisk «glad-dans». Dette er også et godt eksempel på at de verdsetter musikkens egenverdi (Varkøy, 2015, s. 124), som nærmest utløste glade følelser umiddelbart. De danset ikke fordi de skulle trene eller jobbe med motorikken. De danset fordi de ble emosjonelt smittet av den positive effekten sangen hadde på dem.

Det var også noen som ikke danset. Dette kan være fordi de kanskje tolket sangen annerledes, eller ikke hadde behov for et kroppslig uttrykk. Uttrykksrepertoaret er stort, enten det er gjennom bevegelse, sang eller bruk av materialer, og er veldig individuelt etter barnets preferanser (Sæther, 2019, s. 64).

4.3 Visuelle bilder

Funn

«Main title – Game of thrones» av Ramin Djawadi er intromusikken fra serien «Game of thrones». Dette er en instrumental komposisjon bestående av stryk- og blåseinstrumenter. Komposisjonen er mystisk, dramatisk og spennende. Det var derfor svært fascinerende når Adrian (4) mener at det er en Romskip-sang.

Drøfting

Visuelle bilder handler altså om hva det «indre øye» vårt ser i det vi lytter til musikk (Brean & Skeie, 2019). Personlig får jeg følelsen av at musikken er en slags vei, som fører oss til et sted. Dette gjør at jeg opplever stemningen som spennende. Når de visuelle bildene kommer forsterkes den emosjonelle responsen, og følelsene det gir. Det kommer et ekstra «lag» av emosjoner (Brean & Skeie, 2019, s. 93).

Dette synes jeg var et svært interessant og morsomt funn. Musikken satte utvilsomt i gang tankeprosesser og refleksjon hos Adrian (Varkøy, 2015, s. 124). Jeg ga altså ingen føringer på hvordan de skulle beskrive musikken, eller forholde seg til den. Dette med å kunne skape et bilde til musikken, hvert fall til en nokså temmelig avansert musikk som ikke gir oss noen spesifikke «føringer» i form av tekst eller naturlyder, vil jeg tro er en mer innviklet prosess enn de andre reaksjonsmekanismene. I hvert fall imponerende i en alder av fire år. Dette viser at han opplever musikken som et kunstuttrykk, og at den skal bety noe (Sæther, 2019, s. 23). Det handlet ikke bare om en lydopplevelse.

4.4 Reflekser i hjernestammen

Funn

En annen tolkning av Game of Thrones-sangen kom fra Fiona (3), som oppfattet dette som skummelt. Det som kan være grunnen til dette er at musikken består av kraftige og pulserende trekk som går hovedsakelig i en moll-skala, noe som resulterer i at musikken oppfattes som mer dyster enn glad.

Drøfting

Når musikken består av litt «brutale» og kraftige trekk kan det gjøre at kroppen automatisk går inn i ett alarmmodus. Lydsignalene treffer først dette området i hjernestammen, noe som aktiverer fysiologiske responser. Dette gjør at musklene trekkes sammen, øynene blunker, og vi skvetter til (Brean & Skeie, 2019, s. 90). I noen tilfeller kan dette være en positiv reaksjon, ved at man blir overrasket og får en økt interesse av musikken, som for eksempel ved Adrian sitt tilfelle. Men for Fiona skapte det derimot negative følelser ved at hun sier at musikken er skummel. Når noe er skummelt, vekkes følelsene frykt, engstelse og angst. Ved at Fiona sier ifra om at dette er skummelt, anser jeg som en form for selvregulering. Hun blir bevisst på egne emosjoner og uttrykker dette. Å uttrykke at noe er skummelt, er en handling. Hun handler derfor hensiktsmessig ut ifra sine triggerpunkter (Størkesen, 2018, s. 124), ved å signalisere til oss andre at hun føler på noe skummelt.

Dette er også et generaliserende eksempel på at musikk som spilles i moll, vekker negative følelser (Brean & Skeie, 2019, s. 100). Umiddelbart kunne jeg tenke at det var uheldig at Fiona sanset musikken som skummel. Imidlertid så *skal* barna oppleve og erfare et hav av musikalitet, og jeg ser derfor ingen grunn til å introdusere barn for «ikke typisk barnemusikk». Dette er positive erfaringer, fordi Fiona erfarer egne følelser og bli bevisst på kroppens signaler (Brean & Skeie, 2019, s. 87), ut ifra det lydbildet som presenteres. Men det er også positivt for å dyrke egne musikkpreferanser; å «smake» på opplevelsen før en viser avsky (Kirk, 2009, s. 53). Hadde ikke Fiona erfart denne musikkopplevelsen, hadde hun ei ikke visst at dette er musikk som trigger negative følelser. Dette er en av mange erfaringer Fiona gjør seg på veien til å utforske og forstå verden, og seg selv i den.

4.5 Prosjektarbeidet i sin helhet

Jeg har nå delt opp prosjektarbeidet i biter og analysert ut ifra de ulike emosjonelle reaksjonsmekanismene. På kun noen minutter fikk barna varierte musikkopplevelser, og stimulert sine følelsesmessige tilnærminger til musikk. De har på et ubevisst plan tolket ulike

former for musikalske uttrykk og elementer, og integrert det sanselige, det kroppslige og det følelsesmessige med det kognitive (Sæther, 2019, s. 166).

Prosjektet baseres i størst grad på musikkens egenverdi, eller som Varkøy påpeker, den musikalske erfaringens egenverdi (Varkøy, 2015, s. 124). Hva er det hard rock, funk, pop og filmmusikk vekker i oss? Følelsene som ble oppfattet fra mitt ståsted, var mange.

Nysgjerrighet, engstelse, angst, glede, og engasjement for å nevne noen. Noe som er nevneverdig, er forbindelsen mellom alder og uttrykk. Den største andelen av de verbale uttrykkene kom fra de eldste barna, mens de minste barna forholdt seg til musikken gjennom bevegelse. Dette kan bli sett i lys av Keith Swanwick (Sæther, 2019, s. 23) sin forskning om at eldre barn beveges av selve uttrykket og innholdet i musikken, mens små barn er mer opptatt av lydopplevelsen. Her kan jo også en faktor være at språkutviklingen er på forskjellige stadier, og at det kan derfor være utfordrende å tolke nøyaktig hvordan de små beveges av musikken. Jeg velger likevel å forholde meg til Swanwick sin forskning som et sammenligningstrekk i mine funn. For å trekke inn et eksempel var Adrian (4) kapabel til å visualisere seg et bilde til musikken, mens Live (2) reiste seg opp for å danse. Om disse ulike tilnærmingene vil skape variabler i selve følelsesdyrkingen, er et annet spørsmål. Men det er allikevel ikke til å stikke under en stol at varierte musikkopplevelser er av positiv effekt, uavhengig av alder og tilnæringsmetode.

I lys av nyttetenkingen ble noen av barna engasjert i form av dans. Her kan det være enkelt påpeke at musikken har en helsegevinst i den grad av at den setter barnet i bevegelse. Og det ligger det sannhet i. Men å la nytteverdien ta større plass enn musikkens egenverdi, kan være en overfladisk tankegang som overkjører musikkens egenart. Igjen ønsker jeg å påpeke Sæther (2019, s. 77) sin uttalelse om at samfunnet ofte har en tendens til å fokusere på kunstoffag som et produkt for å hjelpe barnet til å bli bedre i noe, fremfor at det er en berikelse i seg selv. På en annen side hadde det vært vanskelig å utbygge en problemstilling som ikke benytter seg av nytteverdien. Hvorfor jeg ønsket å forske på nettopp dette her, er fordi jeg ønsker at barn skal bli kjent med seg selv og egne følelser. Men igjen så knyttes det til nyttetankegangen fordi det får et heldig utfall i form av identitetsbygging, psykisk helse, selvbevissthet osv. I denne drøftingen er det derfor unngåelig å skille musikkens nytteverdi og egenverdi. Allikevel er det egenverdien, i form av at den fører til tankeprosesser og refleksjoner (Varkøy, 2015, s. 124), som veier tyngst her.

All musikk i verden, uavhengig av sjanger, tidsepoke, eller av kulturell betydning, er en mulig ny musikkopplevelse for barna (Torgersen, 2016, s. 116). Jeg lot meg derfor ikke påvirke av hva som er typisk «barnevennlig» musikk i det jeg lagde musikklista, som representerer både engelsk og norsk musikk av ulike sjangre. Hvordan vi velger å forholde oss til musikken, bør også være variert. Med dette mener jeg at barna bør få utforske ulike roller til musikken; som utøvere, lyttere, komponister, øvende eller dansere (Varkøy, 2015, s. 129). I dette prosjektarbeidets tilfelle, fokuserte vi på å lytte og sette ord på musikken. Men også gjennom å danse og utøve et kroppslig uttrykk. Det er med andre ord en stor musikalsk verden som barna trenger å oppdage og erfare, parallelt med sin egen følelseskunnskap -og bevissthet. Jeg ønsket å anerkjenne å gi plass til barnas uttrykk. Det ville også vært en gylden mulighet til å sette ord på følelsene, som en emosjonell veiledning fra meg, den voksne. Musikk setter i mange følelser i sving, og det er derfor ikke usannsynlig at enkelte barn ønsker trygge samtaler rundt dette temaet. Men som Bjørk (2018) sier, forutsetter det at det er ønskelig fra barnets side. Det ble ingen dype samtaler om følelser i denne omgangen. Derimot var jeg lyttende og oppmerksom på barnas ulike uttrykk (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33). Noe som forhåpentligvis fremmet en lyst til å utforske musikksjangre ved senere anledninger.

5. Oppsummering

Min problemstilling «hvordan kan musikk stimulere til barns bevissthet om egne følelser?» har vært grunntanken i denne oppgaven. Som jeg har redegjort for i teoridelen og som prosjektarbeidet mitt bærer preg av, vil variasjon av musikalske opplevelser være et velfungerende middel som åpner opp for følelsesstimuli ved å forsterke, gjenoppleve og oppdage følelser (Brean & Skeie, 2019, s. 87). Variasjon bidrar til at barna oppdager følelsene sine på forskjellige vis, hvor jeg velger å peke mot Patrik Juslins emosjonelle reaksjonsmekanismer. Disse forteller oss hvorfor vi emosjonelt responderer til musikkopplevelsen basert på informasjonen i musikken, hvem vi er som mennesker, og hvilken situasjon vi står i (Juslin, Barradas, & Eerola, 2015, s. 283).

Jeg valgte å ha et prosjektarbeid som metode for min datainnsamling. Prosjektarbeidet besto av både utforskning av lyder og musikkjangre, men det er delen med bestående av musikkjangre som har blitt drøftet i denne oppgaven. Barnegruppen som deltok på prosjektet besto av 6 stk, i alderen 2-4 år. De ulike sjangrene vi lyttet til var hard rock, rolig pop, funk og instrumental filmmusikk. I mitt prosjektarbeid observerte jeg flere uttrykk fra barna, noe som understreker at musikk er en arena for følelsedyrking. De emosjonelle reaksjonsmekanismene som ble observert under prosjektet var emosjonell smitte, episodiske minner, visuelle bilder og hjernestammereflekser. I lys av disse mekanismene, har jeg analysert deres emosjonelle musikktilnærming i kapitlet «Presentasjon av funn og drøfting».

Under prosjektarbeidet utforsket vi fire forskjellige musikkjangre, noe som er en form for variasjon. Men det skal presiseres at i den estetiske verdenen er det et hav av tanker, ideer, refleksjoner og følelser – alt som går under kategorien *inntrykk*. Inntrykk som barna erfarer, prosesserer, og til slutt har mulighet for å uttrykke. Dette gjør at barna utvikler selvforståelse og betydningen av å være unik (Schelderup, 2015, s. 11), i møte med samfunnets kollektive symboler og oppfattelse av verden (Ruud, 2013, s. 54).

Kunstopplevelsene skal være mangfoldige og som pedagoger skal vi være lyttende og oppmerksomme på barnas uttrykk (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33). Musikken kan derfor være en støttende og lærende arena for å utvikle emosjonell tilgjengelighet, bevissthet, forståelse, refleksjon, ekspressivitet, empati, regulering og samspill (Kulset, 2018, s. 68).

Gjennom dette forskningsarbeidet har det vært interessant og spennende å dykke dypere inn i ulike aspekter ved musikken og dens påvirkning på barn. Det var også fint å utføre et prosjektarbeid som understøttet min problemstilling. Reaksjonene var mange, uttrykkene var

mangfoldige, og følelsene fikk sitt utspring. Forhåpentligvis ga prosjektet en liten dytt i barnas følelsesbevissthet.

Referanseliste

- Angelo, E. (2019). Hvorfor musikk? I M. Sæther, & E. Angelo, *Barnet og musikken (3. utgave)* (ss. 117-134). Oslo: Universitetsforlaget.
- Bergsland, M. D., & Jæger, H. (2014). Bacheloroppgaven. I M. D. Bergsland, & H. Jæger (red.), *Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen* (ss. 51-86). Oslo: Cappelen Damm AS.
- Bjørkvold, J.-R. (2007). *Det musiske menneske (8. utgave)*. Oslo: Freidig forlag.
- Brean, A., & Skeie, G. O. (2019). *Musikk og hjernen*. Oslo: Cappelen Damm AS.
- Gunnestad, A. (2016). *Didaktikk for barnehagelærere (2 utg)*. Oslo: Universitetsforlaget AS.
- Johannessen, L. E., Rafoss, T. W., & Rasmussen, E. B. (2018). *Hvordan bruke teori? Nyttige verktøy i kvalitativ analyse*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Jæger, H., Hopperstad, M. H., & Torgersen, J. (2016). Barnekultur: kultur for, av og med barn. I H. Jæger, & J. Torgersen, *Barnekultur* (ss. 11-23). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Kirk, E. (2009). *Musik som udtryksform*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Kulset, N. B. (2018). *Din musikalske kapital*. oslo: Universitetsforlaget.
- Kunnskapsdepartementet. (2017). *Rammeplan for barnehagen - innhold og oppgaver*. Oslo: Pedlex.
- Postholm, M. B., & Jacobsen, D. (2011). *Læreren med forskerblick*. Kristiansand: Høyskoleforlaget AS.
- Schelderup, A. (2015). *Danning gjennom omsorg, lek og læring i barnehagen*. Oslo: Kommuneforlaget AS.
- Størkesen, I. (2018). *Livsmestring og livsglede i barnehagen*. Oslo: Cappelen Damm AS.
- Sæther, M. (2019). Det skapende barnet. I M. sæther, & E. Angelo, *Barnet og musikken (3. utgave)* (ss. 94-117). Oslo: universitetsforlaget.
- Sæther, M. (2019). Hva er musikk? I M. Sæther, & E. Angelo, *Barnet og musikken* (ss. 9-39). Oslo: Universitetsforlaget.
- Sæther, M. (2019). Musikalsk utvikling - en helhet. I M. Sæther, & E. Angelo, *Barnet og musikken (3. utgave)* (ss. 64-93). Oslo: Universitetforlaget.
- Sæther, M. (2019). Musikk og temaarbeid i barnehagen. I M. Sæther, & E. Angelo, *Barnet og musikken (3. utgave)* (ss. 163-178). Oslo: Universitetsforlaget.
- Thagaard, T. (2018). *Systematikk og innlevelse - en innføring i kvalitative metoder (5. utgave)*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Torgersen, J. K. (2016). Musikk som kulturuttrykk i barnehagen. I H. Jæger, & J. Torgersen (red.), *Barnekultur* (ss. 107-120). Oslo: Cappelen Damm AS.
- Varkøy, Ø. (2015). *Hvorfor musikk? - en musikkpedagogisk idehistorie*. Oslo: Gyldendal akademisk.
- Öhman, M. (2011). *Det viktigaste är att få leka*. Stockholm: Liber AB.

Åberg, A., & Taguchi, H. L. (2015). *Lyttende pedagogikk- etikk og demokrati i pedagogisk arbeid*. Oslo: Universitetsforlaget AS.

Juslin, P.N., Barradas, G., & Eerola, T. (2015). Hentet fra *The American Journal of Psychology*, Vol. 128, No. 3:
<https://www.jstor.org/stable/pdf/10.5406/amerjpsyc.128.3.0281.pdf?refreqid=excelsior%3Aa730aedfaacfe7a599f26ef9aad81177>

Torp, I. S. (2019). *Generelle forskningsetiske retningslinjer*. Hentet fra De nasjonale forskningsetiske komiteene: <https://www.forskningsetikk.no/retningslinjer/generelle/>

Bjørk, R. F. (2018). *Norsk psykolog forening*. Hentet fra <https://www.psykologforeningen.no/publikum/informasjonsvideoer/videoer-om-livsutfordringer/hvordan-snakke-med-barn-om-foelelser>

Vedlegg

Vedlegg 1: Tematisk analyse

	Hard rock	Rolig pop	Funkpop/soul	Instrumental filmmusikk
<i>Responser/reaksjoner fra Adrian (4), Henrik (3), Jane (2), Live (2), Runar (3) og Fiona (3)</i>	<p>«Highway to hell» av AC/DC</p> <p>Barna var nysgjerrige og hadde blikkene sine rettet mot meg gjennom denne låta. «Dette er musikk jeg liker å høre på før jeg skal legge meg!» utbryter Adrian.</p>	<p>«Hvis verden» av Chris Holsten & Frida Annevik</p> <p>«Babysang! Babysang!» sier Jane gjentakende gjennom avspillingen.</p>	<p>«Uptown funk» av Mark Ronson & Bruno Mars</p> <p>Her reiser Fiona, Live og Jane seg opp for å danse 5-10 sekunder inn i sangen. Jane hadde hatt få uttrykk så langt, men nå ble hun beveget av musikken. Det var utfordrende å få de to yngste «påkoblet» til den siste sangen, da de ble så oppgiret av funkmusikken.</p>	<p>«Main title- Game Of Thrones» av Ramin Djawadi</p> <p>Fiona utbryter at dette var skummelt. «Nei, den er ikke skummel» svarer Henrik. Adrian var svært grublende gjennom sangen, og forsøkte å sette ord på bildet han fikk i hodet. «Dette er en romskip-sang!» roper han ut.</p>
<i>Nøkkelord</i>	nysgjerrighet, assosiasjon til hverdagshendelse	Stillhet, Assosiasjon til babysang	Glede, bevegelse, rytme og engasjement	Angstfullt, tenkende, assosiasjon til et bilde/subjekt
<i>Faktorer i spill (Patrik Juslin)</i>	Episodiske minner	Episodiske minner	Smitteeffekt	Hjernestammereflekser, visuelle bilder

Vedlegg 2: Samtykkeskjema

DronningMaudsMinne

HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Vil du delta i bachelorprosjektet

«Hvilke innvirkninger har varierte musikkopplevelser på barn?»

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et bachelorprosjekt hvor formålet er å sette ord på musikalske opplevelser. I dette skrivet gir jeg deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Formålet med dette prosjektet er å se hvilke innvirkning forskjellige musikkopplevelser har på barn, og hvilke assosiasjoner og følelser som kan knyttes til musikken. Vi kommer til å lytte til forskjellige lyder og musikkjangre og se om det skapes indre bilder knyttet til det de lytter til. Hva forbinder de med musikken?

Prosjektet vil være som en samlingsstund for en mindre barnegruppe (5-6 barn), hvor vi først snakker om musikken. Det avsluttes med frilek, hvor det spilles variert bakgrunnsmusikk. Har det en innvirkning på leken?

Problemstillingen som er knyttet til min bacheloroppgave er «Hvordan kan musikk stimulere til barns bevissthet om egne følelser?»

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning er ansvarlig for prosjektet.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta i prosjektet, innebærer det at barnet ditt deltar i et prosjektarbeid som tilsvarer en vanlig samlingsstund i barnehagen. Jeg vil både være deltaker og observatør, og bruke det jeg observerer som funn i min bacheloroppgave. Alle barn som deltar, blir anonymisert. Alle foreldre kan på forhånd ta kontakt angående prosjektet hvis det er noe de lurer på.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke ditt samtykke fram til prosjektets slutt, uten å oppgi noen grunn.

Hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg vil bare bruke opplysningene om deg til formålene jeg har fortalt om i dette skrivet. Jeg behandler opplysningene konfidensielt og alle navn anonymiseres.

Prosjektet skal avsluttes 17.03.

Med vennlig hilsen

Prosjektansvarlig
(Veileder)

Student

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «Hvilke innvirkninger har varierte musikkopplevelser på barn?». Jeg samtykker til:

å delta i *prosjektarbeidet*.

Dato:

Siden prosjektet ikke er behandlet av NSD, kan jeg/vi ikke innhente din underskrift.
Samtykket blir derfor gitt ved at du krysser av i boksen ovenfor.

Vedlegg 3: Didaktisk plan

Mål	Hva	Hvordan
<p>«Hvordan kan musikk stimulere til barns bevissthet om egne følelser?»</p> <p>Observere barns reaksjoner på variert musikk og lyder</p> <p>Snakke om temaene, reflektere rundt musikken- Være en ryddig og rolig veileder.</p> <p>Observere barn i frilek med bakgrunnsmusikk. Har musikken en innvirkning på leken?</p>	<p>Denne aktiviteten forutsetter god gulvplass, en <u>høytaller</u> til å spille musikk på, og at barna ønsker å være med. </p>	<p>Vi setter oss i en ring, og «kobler oss på» ved å snakke litt om hvordan det går.</p> <p>Spørsmål å stille:</p> <p>Hvilken musikk liker dere å høre på?</p> <p>Hvilken musikk liker dere ikke å høre på?</p> <p>Hva er det musikk gjør med oss? Har dere sett en film med musikk i bakgrunnen?</p> <p>Hører dere på mye musikk i julen?</p> <p>Hva med bursdagssang?</p> <p>Gi alle rom til å svare</p> <p>Jeg setter først på ulike «lyder», for å se om de hører hva slags lyd det er, vi gjør dette 2-3 ganger.</p> <p>Deretter setter jeg på ulike sjangre, vi tar så mange runder de «orke». Vi snakker om det vi hører på. Etappevis.</p>